

PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS

**DĖL PRITARIMO PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS
BIURO 2017 METŲ VEIKLOS ATASKAITAI**

2018 m. kovo 22 d. Nr. T1-84

Prienai

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 19 punktu ir Prienų rajono savivaldybės tarybos 2015 m. spalio 8 d. sprendimu Nr. T3-185 „Dėl Prienų rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento patvirtinimo“ patvirtinto Prienų rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento 180 punktu, Prienų rajono savivaldybės taryba n u s p r e n d ž i a:

Pritarti Prienų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2017 metų veiklos ataskaitai (pridedama).

Savivaldybės meras

Prienų rajono savivaldybės administracijos
Teisės ir personalo skyriaus vedėja

Vytautas Draugelytė

Vyriausioji specialistė
Sandra Meklonienė

Prienų rajono savivaldybės administracijos
Bendrojo skyriaus vyriausioji specialistė
(kalbos tvarkytoja)

Vaida Peleckienė
2018-03-14

Prienų rajono savivaldybės
administracijos direktorius

Edvardas Viskockas
2018-03-21

**PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS
SOCIALINĖS PARAMOS IR SVEIKATOS SKYRIUS**

Biudžetinė įstaiga, Laisvės a. 12, 59126 Prienai,
tel. (8 319) 61 129, faks. (8 319) 61 199, el. p. soc.rupyba@prienai.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 288742590

Prienų rajono savivaldybės tarybai

**SPRENDIMO „DĖL PRITARIMO PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO 2017 METŲ VEIKLOS ATASKAITAI“ PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

2018-03-16 Nr. 81

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 19 punktu ir Prienų rajono savivaldybės tarybos 2015 m. spalio 8 d. sprendimu Nr. T3-185 „Dėl Prienų rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento patvirtinimo“ patvirtinto Prienų rajono savivaldybės tarybos veiklos reglamento 180 punktu, teikiama Prienų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2017 metų veiklos ataskaita.

Savivaldybės biudžetinių ir viešųjų įstaigų (kurių savininkė yra savivaldybė), Savivaldybės kontroliuojamų įmonių ir organizacijų vadovų ataskaitas ir atsakymus į Savivaldybės tarybos narių paklausimus Taryba išklauso ir sprendimus dėl šių ataskaitų ir atsakymų priima iki kiekvienų metų liepos 1 dienos.

Siūlome Prienų rajono savivaldybės tarybai pritarti Prienų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2017 metų veiklos ataskaitai.

Vyriausioji specialistė,
laikinais einanti skyriaus vedėjo pareigas

Sandra Mekionienė

Prienų rajono savivaldybės administracijos
Bendrojo skyriaus vyriausioji specialistė
(kalbos tvarkytoja)

Vaida Peleckienė

PRITARTA
Prienų rajono savivaldybės tarybos
2018 m. kovo 29 d. sprendimu Nr.

**PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS**
Laisvės a. 12, Prienai, į. k. 301846675

2017 M. VEIKLOS ATASKAITA

Parengė
Prienų rajono savivaldybės
visuomenės sveikatos biuro
direktorė
Ilona Lenčiauskienė

PRIENAI 2018

BENDROJI DALIS

Prienų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Biuras) yra Prienų rajono savivaldybės tarybos 2008 m. liepos 31 d. sprendimu Nr. T3-184 įsteigta biudžetinė įstaiga. Juridinių asmenų registre Biuras įregistruotas 2008 m. rugsėjo 4 d., įstaigos kodas 301846675.

Biuras savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos, Biudžetinių įstaigų, Sveikatos sistemos, Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymais, Prienų rajono savivaldybės tarybos patvirtintais nuostatais (2008 m. liepos 31 d. sprendimas Nr. T3-184).

Biuras yra viešasis juridinis asmuo, turintis ūkinį, finansinį, organizacinį ir teisinį savarankiškumą. Pagrindinė Biuro veikla – visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų teikimas. Biuro ūkiniai metai sutampa su kalendoriniais metais, veikla yra neterminuota.

Biuras yra Lietuvos visuomenės sveikatos asociacijos (LVSA) ir Lietuvos visuomenės sveikatos biurų asociacijos (LVSBA) narys.

Biuro adresas – Revuonos g. 4, Prienai, LT-59118. Vieši pranešimai skelbiami Biuro interneto svetainėje <http://www.vsbprienai.lt>.

ŽMOGIŠKŲJŲ IŠTEKLIŲ VALDYMAS

Biure iš viso patvirtinta 10 etatų suderinus su Prienų rajono savivaldybės taryba (2008 m. vasario 28 d. Prienų rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. T3-40 ir 2016 m. gruodžio 22 d. Prienų rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. T3- 272) (1 lentelė).

1 lentelė. Biuro pareigybių sąrašas

Pareigybė	Patvirtinta etatų	Užimta etatų
Direktorius	1	1
Buhalteris	1	1
Sveikatos priežiūros specialistai biure: visuomenės sveikatos stiprinimo specialistas, visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas, vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros specialistas	1 1 1	1 1 1
Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, vykdantys sveikatos priežiūrą mokyklose	5	4
Iš viso:	10	9

Biuro struktūroje visi darbuotojai tiesiogiai pavaldūs Biuro direktoriui. Direktorius, buhalteris ir trys sveikatos priežiūros specialistai veiklą vykdo Biure, dar keturi visuomenės sveikatos priežiūros specialistai Prienų rajono ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigose.

Biuro darbuotojų išsilavinimas: aukštasis universitetinis – 8 darbuotojai, aukštasis neuniversitetinis – 1 darbuotojas. Iš visų darbuotojų 7 specialistai turi visuomenės sveikatos išsilavinimą. Visi specialistai atitinka Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos keliamus reikalavimus išsilavinimui ir kvalifikacijai.

Siekiant užtikrinti kokybišką visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų teikimą 2017 m. Biuro specialistams buvo sudarytos sąlygos dalyvauti specialistų kvalifikacijos kėlimo mokymuose,

seminaruose, konferencijose ir suvažiavimuose aktualiomis sveikatos stiprinimo, žalingų įpročių prevencijos, užkrečiamųjų ligų profilaktikos bei kitomis aktualiomis temomis.

DOKUMENTŲ VALDYMAS

Biure už dokumentų rengimą ir tvarkymą bei personalo valdymą atsakingi Biuro direktorius, visuomenės sveikatos specialistai, buhalteris. Kiekvienais metais tvirtinamas Biuro dokumentacijos planas, kuriuo vadovaujantis tvarkoma įstaigos dokumentacija. Dokumentų valdymo planas suderintas su Prienų rajono savivaldybės administracijos Ūkio skyriaus vyriausia archyvere.

Pagal dokumentų registrų sąrašą iš viso registruojami 37 dokumentai. 2017 metais Biure iš viso užregistruoti 1333 dokumentai, pagrindiniai tame skaičiuje - gautų dokumentų registras (GR) 341 dokumentai, siunčiamų dokumentų registras (SR) – 259 dokumentai, įsakymų personalo valdymo klausimais (DP) užregistruota – 87, direktoriaus įsakymų tvarkomosios organizacinės veiklos klausimais (DV) – 98, direktoriaus įsakymų komandiruočių, atostogų klausimais (AK) – 46, darbuotojų prašymai įvairiais darbo klausimais – 84, dalyvių sąrašų užregistruota – 418.

KORUPCIJOS PREVENCIJA

Biure parengta ir patvirtinta Prienų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro korupcijos prevencijos programa ir korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo 2015 – 2018 m. priemonių planas (2015 m. kovo 16 d. įsakymas Nr. DV-15).

Kiekvienais metais kas ketvirtį biuras teikia Korupcijos prevencijos ataskaitas Sveikatos apsaugos ministerijos Korupcijos prevencijos skyriui. 2017 m. Biure korupcijos faktų nebuvo nustatyta.

FINANSINIŲ IŠTEKLIŲ VALDYMAS

Biuro finansinė veikla vykdoma, vadovaujantis parengtu Prienų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro apskaitos vadovu, patvirtintu 2010 m. sausio 22 d. direktorės įsakymu Nr. DV-5A.

Biuro buhalterinę apskaitą tvarko buhalterė. Ji atsako už buhalterinių įrašų teisingumą, finansinės atskaitomybės sudarymą ir pateikimą laiku.

2017 m. pagrindiniai Biuro finansavimo šaltiniai – valstybės biudžeto dotacija valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) visuomenės sveikatos funkcijoms vykdyti – 74,7 proc., savivaldybės biudžeto lėšos – 19,3 proc. ir biudžetinių įstaigų pajamų lėšos – 6,0 proc. (2 lentelė). 2017 m. gautos lėšos įsisavintos 100 proc.

2 lentelė. 2017 m. Biuro finansavimo šaltiniai

Eil. Nr.	Finansavimo šaltinio pavadinimas	Suma Eur
1.	LR Sveikatos apsaugos ministerija	103500
	<i>Visuomenės sveikatos stiprinimas ir stebėsena</i>	<i>46860</i>
	<i>Mokinių sveikatos priežiūra mokyklose</i>	<i>56640</i>
2.	Prienų rajono savivaldybės biudžeto lėšos	26700
3.	Biudžetinių įstaigų pajamų lėšos	8371,80

	Iš viso:	138571,80
--	-----------------	------------------

Vidutiniškai sveikatinimo veiklai vykdyti skiriama 5,0 Eur/ 1 rajono gyventojui per metus. Valstybės deleguota f-ja 3,74 Eur/ 1 gyv., savivaldybės lėšos – 0,96 Eur / 1 gyv., ir įstaigos uždirbtos pajamos – 0,3 Eur/ 1 gyv.

Išsami 2017 m. Biuro išlaidų sąmatos vykdymo ataskaita pateikiama 3 lentelėje.

3 lentelė. Pagrindinės Biuro 2017 m. veiklos sąnaudos

Eil. Nr.	Pagrindinės veiklos sąnaudos	Suma Eur 2017 m.
1.	Darbo užmokesčio sąnaudos	81038,72
2.	Socialinis draudimas sąnaudos	24961,28
3.	Komunalinių paslaugų sąnaudos	1100,00
4.	Ryšio paslaugų sąnaudos	800,00
5.	Transporto išlaikymo sąnaudos	675,05
6.	Kvalifikacijos kėlimo sąnaudos	953,70
7.	Komandiruočių sąnaudos	391,64
8.	Ilgalaikio materialiojo turto einamojo remonto sąnaudos	606,13
9.	Atsargų įsigijimo sąnaudos	14151,41
10.	Kitų paslaugų įsigijimo sąnaudos	13493,87
11.	Spaudinių įsigijimo sąnaudos	200,00
	Iš viso:	138371,80
12.	Nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos	200,00
	Iš viso:	138571,80

Didžioji dalis Biuro patirtų išlaidų buvo darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos – 76,5 proc., kitos išlaidos susijusios su įstaigos išlaikymu, priemonių įsigijimu, darbuotojų kvalifikacijos kėlimu ir kitos išlaidos reikalingos sveikatinimo veikloms vykdyti.

VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ORGANIZAVIMAS

2018 m. buvo parengta ir pateikta 2017 m. Biuro vykdytų viešųjų pirkimų ataskaita. Parengta 2018 m. planuotų vykdyti viešųjų pirkimų suvestinė (viešųjų pirkimų planas).

2017 m. vykdyta 160 mažos vertės pirkimų: prekės – 13.733,34 Eur, paslaugos – 16.630,04 Eur. Pasirašyta 16 viešųjų pirkimų sutarčių.

ĮSTAIGOS VEIKLA

Visuomenės sveikatos biuro veiklos tikslas – stiprinti Prienų rajono gyventojų sveikatą, didinant gyventojų atsakomybę už savo sveikatą, vykdant savivaldybės teritorijoje Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą visuomenės sveikatos priežiūrą, siekiant mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą, teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.

Veiklos planavimas. Remiantis, Biuro darbuotojų ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistų, teikiančių sveikatos priežiūros paslaugas Prienų rajono ikimokyklinio ir bendrojo

ugdymo įstaigose, metiniais veiklos planais, patvirtintais direktoriaus įsakymu, 2017 m. parengta Biuro veiklos programa, kuri patvirtinta 2017 m. kovo 30 d. Prienų rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T3-101. Veikla vykdoma vadovaujantis veiklos programoje išsikeltais uždaviniais ir pasirinktomis priemonėmis jų pasiekimui.

Veiklos vykdymas. Įstaiga veiklą vykdo 75,34 kv. m dydžio patalpose. Biuro patalpose įrengtos darbo vietos administracijai ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistams. Įgyvendinant projektą „Prienų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro modernizavimas“ (projektas užbaigtas 2011 m.) Europos Sąjungos lėšomis įrengta salė, kurioje vykdomos sveikatinimo veiklos ir vedami privalomieji mokymai ir įsigytas automobilis, kuris yra būtinas vykdant sveikatinimo veiklas Prienų rajone ir vedant privalomuosius mokymus.

Planuojant įstaigos veiklą stengiamasi išlaikyti prioritetinių veiklų tęstinumą, nes vienadienės akcijos neskatina žmonių keisti gyvenimo būdo. Dauguma 2017 m. vykdytų veiklų, kaip ir ankstesniųjų metų veiklos, bus tęsiamos ir ateityje.

PRIVALOMOJO SVEIKATOS MOKYMO PASLAUGOS

Biuras pagal 2010 m. birželio 2 d. Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos suteiktą licenciją Nr. VSL-246 vykdo privalomuosius sveikatos mokymus (4 lenetlė), kurie yra vienas iš Biuro finansavimo šaltinių.

4 lentelė. 2016 - 2017 m. Biuro vykdyti privalomieji sveikatos mokymai

Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Dalyvių skaičius	
	2016 m.	2017 m.
Privalomasis higienos įgūdžių mokymas	258	455
Privalomasis pirmosios pagalbos mokymas	251	453
Mokymas apie alkoholio ir narkotikų žalą žmogaus sveikatai	48	32

2017 m. lapkričio 28 d. Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Kauno departamento Prienų skyrius atliko licencijuojamos veiklos planinį patikrinimą. Patikrinimo akte 2017 m. lapkričio 28 d. Nr. PA.2-1419(17.10.1.2.24) pateikta patikrinimo išvada, pažeidimų nenustatyta.

VAIKŲ IR JAUNIMO SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ORGANIZAVIMAS PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS UGDYMO ĮSTAIGOSE

Uždavinys - Rūpintis vaikų ir jaunimo sveikatos išsaugojimu bei stiprinimu, užtikrinant nuolatinę, kokybišką ir koordinuotą visuomenės sveikatos priežiūrą ugdymo įstaigose, formuojant vaikų ir tėvų sveikos gyvensenos įgūdžius ir teigiamą požiūrį į savo sveikatą.

Biuro vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros specialistas kartu su keturiais visuomenės sveikatos priežiūros specialistais yra atsakingi už šios veiklos organizavimą ir koordinavimą Prienų rajono ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigose.

Visuomenės sveikatos priežiūra vykdoma trylikoje Prienų rajono savivaldybės mokyklų, taip pat ir prie jų esančiuose ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo skyriuose ir Prienų miesto ikimokyklinio ugdymo skyriuose.

Vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros specialistė veda sveikatos ugdymo ir mokymo veiklas Prienų miesto lopšeliuose – darželiuose „Saulutė“, „Pasaka“, „Gintarėlis“ ir Prienų lopšelio darželio „Gintarėlis“, Strielčių ikimokyklinio ugdymo skyriuje. Pagal galimybes ir poreikį vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros specialistė skaitė pranešimus tėvų susirinkimuose, dalyvavo renginiuose, rengė standus.

Bendradarbiaujant su Higienos institutu 2016 m. buvo įgyvendintas, 2009–2014 m. Norvegijos finansinio mechanizmo programos Nr. LT11 „Visuomenės sveikatai skirtos iniciatyvos“, projektas „Vaikų sveikatos stebėsenos informacinės sistemos, skirtos sistemingam vaikų sveikatos būklės stebėjimui ir kryptingam sveikatos politikos formavimui, sukūrimas ir įgyvendinimas“. Šio projekto įgyvendinimo metu visos Prienų rajono mokyklos buvo aprūpintos kompiuteriais, kuriuose įdiegta Vaikų sveikatos stebėsenos informacinė sistema (VSSIS) ir Biuro visuomenės sveikatos priežiūros specialistės sėkmingai dirba. 2017 m. spalio mėn. buvo išsiaiškintas kompiuterinės įrangos poreikis visuomenės sveikatos priežiūros specialistams, teikiantiems visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas ikimokyklinio ugdymo įstaigose, ir 2018 m. planuojama ikimokyklinio ugdymo įstaigose dirbančius visuomenės sveikatos priežiūros specialistus aprūpinti nešiojamais kompiuteriais su analogiška sistema.

2017 m. rugsėjo mėn. duomenimis aptarnaujamų vaikų ir mokinių skaičius Prienų rajone-3405. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai veiklą vykdo priskirtose ugdymo įstaigose, atsižvelgiant į mokinių skaičių. Ne visose Prienų rajono ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigose visuomenės sveikatos priežiūros specialistai turi įrengtus atskirus sveikatos kabinetus (5 lentelė).

5 lentelė. Informacija apie specialistų, aptarnaujančių ugdymo įstaigas, darbo vietas

Eil. nr.	Darbo vietos apibūdinimas	Vienetai
1.	Bendrojo lavinimo įstaigų	13
2.	Sveikatos specialistų skaičius	4
3.	Sveikatos kabinetų skaičius bendrojo lavinimo įstaigose (iš 13 bendrojo lavinimo įstaigų)	4
4.	Sveikatos kabinetų, kuriuose dirbama kartu su kitu ugdymo įstaigos darbuotoju, skaičius	4
5.	Bendrojo lavinimo įstaigų, kuriose nėra sveikatos kabineto, o tik įrengta darbo vieta (stalas) specialistui, skaičius	5

Esant poreikiui ir galimybėms, į mokyklas kviečiami lektoriai, taip pat paskaitas skaito Biuro visuomenės sveikatos stiprinimo, vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros ir visuomenės sveikatos stebėsenos specialistai.

Viena iš pagrindinių visuomenės sveikatos priežiūros specialisto veiklų mokykloje išlieka pirmosios pagalbos teikimas ir konsultacijos. Išsami informacija apie 2017 m. mokyklose pas sveikatos priežiūros specialistus registruotus apsilankymus pateikta 6 lentelėje.

6 lentelė. Informacija apie mokinių apsilankymus pas sveikatos priežiūros specialistą mokykloje

Užregistruota mokinių apsilankymų pas sveikatos priežiūros specialistą mokykloje	Apsilankymų pasiskirstymas pagal priežastį		
	pirmoji pagalba	konsultacijos	kita

296	248	48	0
-----	-----	----	---

Pati svarbiausia visuomenės sveikatos priežiūros specialisto funkcija ugdymo įstaigose - sveikatos ugdymas ir mokymas. 7 lentelėje pateikta susisteminta informacija apie 2017 m. Prienų rajono ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigose vykdytą sveikatos ugdymo ir mokymo veiklą.

7 lentelė. Informacija apie 2017 m. vykdytas sveikatos ugdymo ir mokymo veiklas Prienų rajono ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigose

Sveikatinimo veiklos sritis	Paskaitos	Aktyvūs užsiėmimai	Konkursai, akcijos	Stendai
Sveikatos sauga ir stiprinimas, bendrieji sveikos gyvensenos ir ligų prevencijos klausimai	17	40	2	53
Sveika mityba ir nutukimo prevencija	8	28	14	27
Fizinis aktyvumas	10	13	8	11
Psichikos sveikata (smurto, savižudybių prevencija, streso kontrolė ir kt.)	5	8	4	16
Aplinkos sveikata	14	13	6	9
Rūkymo, alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencija	34	10	8	75
Lytiškumo ugdymas, AIDS ir lytiškai plintančių ligų prevencija	34	2	2	7
Tuberkuliozės profilaktika	3	0	0	
Užkrečiamųjų ligų profilaktika ir asmens higiena	21	37	0	37
Dantų ėduonies profilaktika ir burnos higiena	13	16	1	
Kraujotakos sistemos ligų profilaktika	11			3
Traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencija	24	27	3	25
Onkologinių ligų profilaktika	4			10
Kitos	13	4	1	1
Iš viso:	211	198	50	274
Bendras renginių skaičius	459			274

Išsamiai, didesnės apimties 2017 m. vykdytų sveikatos ugdymo ir mokymo veiklų Prienų rajono ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigose, charakteristika.

Sveikatinimo veiklos sritis	Priemonės - Įvykdytos veiklos aprašymas
Eduonies profilaktika ir burnos higiena	Pagal mėnesinius planus bei atsižvelgiant į mokyklų pageidavimus vaikams buvo vedamos pamokos – praktiniai užsiėmimai „<i>Sveiki dantukai – gražiausios šypsenos paslaptis</i>“, „<i>Švarūs ir sveiki dantukai</i>“, „<i>Sveiki dantukai – balta šypseną</i>“, kurių metu mokiniai buvo mokomi taisyklingos burnos higienos priežiūros taisyklių. Panaudojant priemonę dantų muliažą bei dantų šepetuką buvo mokoma teisingos dantų valymo technikos. Patys mažiausi mokiniai atsinešę savo dantų šepetėlį po teorinės dalies praktiškai mokėsi, kaip teisingai valyti dantukus. Vaikams buvo dalinami skirtukai „<i>Dantų valymas</i>“. Parengtos ir tėveliams išdalintos skrajutės apie <u>vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis</u> programą. Spalio mėnesį Tarptautinės šypsenos dienos proga ikimokyklinio ugdymo skyriuose vykdyta akcija „<i>Plati šypsenėlė – kai dantukai balti</i>“ – ikimokyklinukai gavo dantų šepetėlius.
Psichoaktyvių medžiagų vartojimo (rūkymo, alkoholinių gėrimų, narkotikų) prevencija	Metai iš metų gegužės mėnuo skelbiamas mėnesiu prieš rūkymą. „Prienų „Ažuolo“ progimnazijoje vyko prevencinis renginys „<i>Renkuosi gyvenimą be cigaretės</i>“. Kovo mėnesį visose mokyklose 7 klasių mokiniams vyko protmūšis „<i>Būk protingas – būk blaivus</i>“. Taip pat buvo vykdomi praktiniai užsiėmimai „<i>Ar žinai, kas yra žalingi įpročiai?</i>“. Užsiėmimų metu buvo rodomi prevenciniai filmukai, mokiniai supažindinti su ligomis, kurias sukelia rūkymas, sužinojo kokios pavojingos medžiagos slypi cigaretės sudėtyje. Spalio-lapkričio mėnesiais su lektoriumi A. Šiukšta visose rajono mokyklose vyko du paskaitų ciklai „<i>Kuo renkiesi būti Tu?</i>“ Pirmasis paskaitų ciklas vyko apie rūkymo poveikį, o antrasis – alkoholio ir narkotikų žalą sveikatai. Vyko demotyvacijų konkursas „<i>Pasakyk NE – kitaip</i>“. Kiekvienais metais lapkričio mėnesį minima Tarptautinė nerūkymo diena. Vykdyti praktiniai užsiėmimai „<i>Ar žalingi įpročiai tavo draugai?</i>“, paskaitos „<i>Rūkymo žala</i>“, „<i>Elektroninės cigaretės – miegantis vulkanas</i>“. Užsiėmimų metu vaikai

	supažindinami su įvairiomis biuro prevencinėmis priemonėmis – rūkančiojo burnos modelis, rūkymo schema, kurioje galima pamatyti, kaip plaučiuose nusėda kenksmingos dervos, kubas apie narkotikų žalą, dervų modelis, modelis „Bjaurus kvapas: tabakas“, arterijų palyginimo modelis, tabako sudėties modelis, modelis vaizduojantis rūkančio ir nerūkančio žmogaus plaučius, padidintu cigaretės sudėties modeliu. Užsidėję girtumą imituojančius akinius ir atlikdami įvairias užduotis, paaugliai gali pajusti, kaip sutrinka išgėrusio žmogaus orientacija aplinkoje.
Fizinio aktyvumo skatinimas	Mokiniamis skaitytos paskaitos <i>„Fizinis aktyvumas ir sveikata“</i>. Bendrojo lavinimo mokyklose vykstančiose sporto šventėse, sveikatingumo savaitėse prisideda ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistės. Balandžio mėnesį 8 klasių mokiniams vyko paskaita <i>„Motyvacija ir sporto bei mitybos svarba gyvenime“</i> su lektoriumi A. Pauliukevičiumi. Suorganizuota sporto šventė Ašmintos daugiafunkciniame centre <i>„Judėk – ir auk sveikas“</i>. Gegužė – judėjimo sveikatos labui mėnuo, tad šį mėnesį Prienų r. savivaldybės bendrojo lavinimo mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo skyriuose vyko <i>įvairūs sportiniai užsiėmimai</i>. Taip pat dalyvauta <i>Sporto ir meno dienoje Prienų „Žiburio“ gimnazijoje</i>. Antri metai iš eilės rugsėjo – spalio mėnesiais keliose mokyklose vykdyta akcija <i>„Apibėk mokyklą“</i>.
Sveikos mitybos propagavimas	Bendrojo lavinimo mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo skyriuose ištisus metus vyksta paskaitos – praktiniai užsiėmimai sveikos mitybos temomis, vykdoma vaikų maitinimo organizavimo priežiūra. Vaikams dalinama metodinė medžiaga siekiant skatinti tinkamus mitybos įpročius. Teikiamos konsultacijos sveikos mitybos klausimais. Vykdytos paskaitos <i>„Sveika mityba“</i>. Spalio mėnesį Paminėta Tarptautinė maisto diena visose mokyklose – vyko protmūšis <i>„Sveika mityba – geros sveikatos pagrindas“</i>. Kovo mėnesį mokiniai klausėsi lektorės, sveikos gyvensenos ir mitybos specialistės Sandrijos Čapkauskienės paskaitos <i>„Sveika ir pilnavertė mityba. Ar turiu pakankamai žinių apie tokią?“</i>.
Regėjimo profilaktika	Spalio mėnesį minint Pasaulinę regėjimo dieną mokyklose buvo vedamos akių mankštos <i>„Saugokime savo regėjimą“</i> ikimokyklinukams ir priešmokyklinukams. Mokiniamis išdalinti lankstinukai

	„Akys – langas į pasaulį“.
Netaisyklingos laikysenos profilaktika	Metai iš metų rugsėjo mėnesį Prienų r. sav. bendrojo lavinimo mokyklose vykdoma kuprinių svėrimo akcija „Kas kuprinėje gyvena?“ . Šimet akcijoje dalyvavo 1-2 klasių mokiniai. Akcijos tikslas – atkreipti mokinių, tėvų, mokytojų dėmesį į mokyklinių kuprinių svorį ir turinį bei galimą sunkios kuprinės poveikį vaiko sveikatai. Akcijos metu buvo sveriamos mokinių kuprinės, mokoma kaip taisyklingai sėdėti ir stovėti. Išdalinti lankstinukai „Saugi kuprinė“ .
Traumatizmo profilaktika	Visus metus vykdant traumų ir nelaimingų atsitikimų prevenciją, buvo vedamos paskaitos, praktiniai užsiėmimai, kurių metu mokiniai sužinojo, kaip teikti pirmąją pagalbą ūmių būklių atveju, ką reikėtų daryti užspringus, mokėsi teisingai tvarstyti žaizdas. Užsiėmimo metu patys mokiniai praktiškai išbandė įvairius tvarstymo būdus. Mokiniais praktiškai buvo parodyta, kaip reikia gaivinti žmogų. Gegužės mėnesį paskelbtas piešinių konkursas priešmokyklinukams „Saugus kelyje su dviračiu“ , skirtas paminėti saugaus eismo dekados veiklai paminėti. Šaltuoju metų laiku vyko praktiniai užsiėmimai „Būkime saugūs žiemą“ , „Nušalimo pavojai, kaip apsisaugoti?“ .
Užkrečiamų ligų profilaktika	Žiemos mėnesiais mokiniams skaitytos paskaitos „Gripas. Kaip apsisaugoti?“ . Vyresniųjų klasių mokiniams vestos paskaitos tema „Ar žinai, kas yra tuberkuliozė?“ . Gegužės mėnesį minima Pasaulinė rankų higienos diena, siekiant atkreipti mokinių dėmesį į rankos higienos svarbą bendrojo lavinimo mokyklose, ikimokyklinio ugdymo skyriuose vyko akcija Pasaulinei rankų higienos dienai paminėti „Mano švarios rankos“ . Užsiėmimų metu buvo rodomi mokomieji filmukai, vaikai sužinojo kas yra asmens higiena, kaip prižiūrėti plaukus, odą, kaip tinkamai išsivalyti dantis. Praktinių užsiėmimų metu vaikai buvo mokomi taisyklingų rankų plovimo judesių.
Aplinkos sveikata	Prienų r. sav. visuomenės sveikatos biuro iniciatyva, kovo mėnesį, Prienų rajono sav. bendrojo lavinimo mokyklose, buvo minima Pasaulinė vandens diena. Šiai dienai paminėti, mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo skyriuose vyko įvairūs renginiai, akcijos „Pažinkime vandenį“ , „Vanduo – žmogaus džiaugsmas“ . Vesti praktiniai užsiėmimai „Vandens tarša“ , kuriais buvo siekiama atkreipti ne vien mokinių, bet visos mokyklos

	bendruomenės dėmesį ir skatinti sąmoningą požiūrį į vandenį, jo svarbą kiekvienam gyvam organizmui. Balandžio mėnesį minima Tarptautinė triukšmo suvokimo diena. Šią dieną norima atkreipti visuomenės dėmesį į triukšmo keliamas problemas ir paskatinti konkrečiais veiksmais prisidėti, kad gyventume tyliau. Prienų r. savivaldybės visuomenės sveikatos biuras taip pat prisidėjo prie šios dienos paminėjimo ir bendrojo lavinimo mokyklose, ikimokyklinio ugdymo skyriuose organizavo akciją „<i>Pasiklausykime tylos</i>“. Išleidžiant mokinius vasaros atostogų pradinį klasių mokiniams skaitytos paskaitos „<i>Misija įmanoma – sveika ir saugi vasara</i>“
Lytiškumo ugdymas	Gruodžio 1-ąją minint Pasaulinę AIDS dieną, vyresnių klasių mokiniams vyko protmūšis „<i>Aids: geriau žinoti!</i>“. Visus metus vedamos paskaitos „<i>Mergaitėms apie mergaites</i>“ ir „<i>Berniukams apie berniukus</i>“. Esant galimybei skaityti paskaitas atvyksta lektoriai temomis: „<i>Mergaitės, mergina, moteris</i>“, „<i>Paauglių lytinė sveikata</i>“.
Psichikos sveikata	Kovo mėnesį Prienų „Revuonos“ mokykloje vykdyta akcija Tarptautinei laimės dienai paminėti „<i>Padovanok šypseną</i>“.
Onkologinių ligų profilaktika	Šviečiant mokinius sveikatos temomis, vasario mėnesį minint Pasaulinę vėžio dieną, vyresnių klasių mokiniams skaitytos paskaitos „<i>Ar žinai, kas yra vėžys?</i>“.
Sveikatos sauga ir stiprinimas, kiti bendrieji sveikos gyvensenos ir ligų prevencijos klausimai	Pagal poreikį visose mokyklose skaitomos paskaitos įvairiomis temomis: „<i>Mobiliųjų telefonų įtaka mūsų sveikatai</i>“, „<i>Žmogaus jutimai</i>“. Birželio mėnesį minint Tarptautinę vaikų gynimo dieną vyko akcija surengta bendradarbiaujant su policija buvo dalinamos knygutės „<i>Vaikų saugumas automobilyje – tėvų atsakomybė</i>“ bei policijos pareigūnai įteikė pieštukus, kad darželinukai galėtų jas nuspalvinti. Tėveliai, kurie vaikus vežė neprisegtoje automobilinėje kėdutėje buvo įspėti, jog tai ne tik nesaugu vaiko sveikatos atžvilgiu, bet gali būti nubausti pinigine bauda. Vazgaikiemyje, Prienų r. vyko tradicinė <i>šeimų šventė</i>, kurioje dalyvavo ir biuro specialistės. Biuro sveikatos palapinėje buvo galima pasimatuoti arterinį kraujo spaudimą, atlikti kūno sudėties analizę, pasitikrinti sveikatos žinias dalyvaujant viktorinoje. Smalsiausieji turėjo galimybę išbandyti girtumo akinius, įgyti pirmosios pagalbos praktinių ir teorinių

	įgūdžių. Mažieji šventės dalyviai buvo mokomi dantų valymo taisyklių, supažindinami su sveikos mitybos rekomendacijomis. Spalio mėnesį skirta dėmesio mokytojų sveikatai, jiems organizuota akcija „<i>Mokytojau, pasirūpink savo sveikata</i>“. Lapkričio mėnesį įvyko rajoninis renginys „<i>Sveikuolių sveikuoliai</i>“, kuriame dalyvavo komandos iš trijų Prienų r. mokyklų.
--	---

Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai mokyklose vykdė ir kitas teisės aktais numatytas funkcijas:

- Pagal galiojančią mokinių maitinimo tvarką bendrojo lavinimo mokyklose visuomenės sveikatos priežiūros specialistai vykdė mokinių maitinimo organizavimo priežiūrą. Vieną kartą per savaitę buvo tikrinama, kad maitinimas būtų organizuojamas pagal mokyklos steigėjo ar jo įgalioto asmens patvirtintus valgiaraščius ir užkandžių asortimento sąrašus. Mokinių maitinimo organizavimo tvarką prižiūrintis specialistas kartą per savaitę pildė „Valgiaraščio ir mokinių maitinimo atitikties“ žurnalą. 2017 m. atlikta 494 patikrinimai.

- Mokyklose aplinkos atitikties vertinimas atliekamas 1 kartą per metus, šio tikrinimo metu pildoma ataskaita (esant poreikiui mokyklos aplinka vertinama ir dažniau).

- Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai teikė pagalbą kūno kultūros mokytojams komplektuojant fizinio ugdymo grupes, sudarė fizinio pajėgumo grupių sąrašus, pagal galimybes budėjo sporto renginiuose, esant reikalui teikė pirmąją pagalbą.

- Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai rinko informaciją apie kasmetinius mokinių sveikatos profilaktinius patikrinimus, apibendrino informaciją ir pristatė ją mokyklų bendruomenėms, kitoms institucijoms pagal poreikį:

1. informaciją apie mokinių sveikatos sutrikimų būklę, registruojamą pagal šeimos gydytojo išduotą Vaiko sveikatos pažymėjimą (forma Nr. 027-1/a).

2. mokinių bendrąjį sergamumą, registruojamą pagal gydytojo išduotą pažymą „Medicinos pažyma dėl neatvykimo į darbą, darbo biržą ar ugdymo instituciją“ (forma Nr. 094/a).

- Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai dalyvavo mokyklos vaiko gerovės darbo grupių, sprendžiančių mokinių psichologines, adaptacijos ir socialines problemas, veikloje. 2017 m. visuomenės sveikatos priežiūros specialistės dalyvavo 31 darbo grupių susirinkime.

- Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai vykdė užkrečiamųjų ligų epidemiologinę priežiūrą: gripo epidemijos metu skaičiavo, kiek mokinių neatvyko į mokyklą; vykdė pedikuliozės profilaktinius tikrinimus pagal patvirtintą tvarką. 2017 m. buvo patikrinti ikimokyklinio ugdymo grupių ir 0 - 12 klasių 3005 mokinių, patikrinimų metu nustatyta 55 pedikuliozės atvejai.

- Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai rugsėjo - spalio mėnesiais vedė duomenis į Vaikų sveikatos stebėsenos informacinę sistemą (VSSIS), kuri skirta sistemingam vaikų sveikatos būklės stebėjimui ir kryptingam sveikatos politikos formavimui.

- Kita veikla: dalyvavimas sveikatą stiprinančios mokyklos organizacinės grupės, vidaus audito darbo grupių veikloje ir kt.

SVEIKATOS STIPRINIMAS PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE

Uždavinys - stiprinti visuomenės sveikatą Prienų rajono savivaldybės bendruomenėse, skatinti fizinį aktyvumą, didinti gyventojų informuotumą apie lėtinių neinfekcinių ir infekcinių ligų pagrindinius rizikos veiksnius, ligų ir traumų profilaktiką.

Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistas, visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas bei vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros specialistas savivaldybės gyventojams teikė visuomenės sveikatos stiprinimo paslaugas, organizavo ir vykdė sveikatos stiprinimo renginius (9 lentelė).

9 lentelė. Informacija apie 2017 m. Prienų rajono bendruomenėje vykdytas sveikatos stiprinimo veiklas

Sveikatinimo veiklos sritis	Paskaitos	Aktyvūs užsiėmimai	Konkursai, akcijos
Sveikatos sauga ir stiprinimas, bendrieji sveikos gyvensenos ir ligų prevencijos klausimais	4	5	1
Sveika mityba ir nutukimo prevencija	1	1	
Fizinis aktyvumas		83	
Psichikos sveikata (smurto, savižudybių prevencija, streso kontrolė ir kt.)	2		
Aplinkos sveikata			1
Rūkymo, alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencija	7	1	2
Tuberkuliozės prevencija	1		
Užkrečiamųjų ligų profilaktika ir asmens higiena	4	2	
Ėduonies profilaktika ir burnos higiena		1	
Kraujotakos sistemos ligų profilaktika			1
Traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencija		11	1
Onkologinių ligų prevencija			2
Kitos		4	11
Bendras renginių skaičius		146	

Išsamus, didesnės apimties 2017 m. vykdytų sveikatos stiprinimo veiklų Prienų rajono bendruomenėje, aprašymas.

Sveikatinimo veiklos sritis	Priemonės – įvykdytos veiklos aprašymas
-----------------------------	---

Sveikatinimo veiklos sritis	Priemonės – įvykdytos veiklos aprašymas
Sveikatos sauga ir stiprinimas, bendrieji sveikos gyvensenos ir ligų prevencijos klausimais	2017 m. kovo mėn. vyko paskaitos „<i>Garsų ir muzikos poveikis žmogaus sveikatai</i>“ Prienų rajono savivaldybės globos namuose, Prienų rajono savivaldybės socialinių paslaugų centre ir Prienų rajono savivaldybėje, kurias skaitė vaistininkas – žolininkas Marius Lasinskas. 2017 m. balandžio mėn. vyko: ▪ paskaita-diskusija „<i>Natūralus maitinimas: įgūdžiai ir žindymo privalumai</i>“. Lektorė Natalja Bartkevičienė. ▪ paskaita „<i>Mineralų ir augalų poveikis žmogaus organizmui. Kaip gydo medžiai?</i>“. Lektorius Marius Lasinskas. 2017 m. gegužės mėn. Prienų rajono neįgaliųjų draugijoje vyko paskaita „<i>Vaistažolės ir maistinės žolelės mūsų sveikatai ir gerovei</i>“. Taip pat dalyviams buvo matuojamas arterinis kraujo spaudimas. Buvo atliekama kūno kompozicijos analizė. Teikiamos konsultacijos sveikos gyvensenos klausimais. Visi norintys galėjo dalyvauti viktorinoje ir laimėti Biuro įsteigtus suvenyrus. Paskaitos dalyviai buvo supažindinti su prevencinėmis priemonėmis, buvo dalinama informacinė medžiaga. 2017 m. birželio mėn. dalyvavome vaikų socializacijos stovykloje „<i>Kurkime ir pažinkime kartu</i>“. Stovyklos dalyviai buvo supažindinti su pirmosios pagalbos teikimo įgūdžiais. Taip pat atliko užduotis sveikos gyvensenos tematika, vyko linksmosios estafetės. 2017 m. spalio mėn. Prienų rajono neįgaliųjų draugijoje vyko paskaita „<i>Sveikas senėjimas</i>“. Paskaitos metu buvo mokoma tempimo pratimų, lengvinančių kaklo ir pečių skausmus, matuojamas arterinis kraujo spaudimas, įvertinta kūno kompozicijos analizė, konsultuojama sveikos gyvensenos klausimais, vyko sveikatos žinių viktorina. 2017 m. lapkričio mėn. Prienų-Birštono diabeto klube „Versmė“ vyko akcija „<i>Vienykimės prieš diabetą</i>“. Akcijos metu buvo matuojamas arterinis kraujo spaudimas. Buvo įvertinta kūno kompozicijos analizė. Teikiamos konsultacijos sveikos gyvensenos klausimais, visi norintys galėjo pasitikrinti sveikatos žinias dalyvaujant viktorinoje. 2017 m. gruodžio mėn. vyko: ▪ Paskaita „<i>Sveika gyvensena – kelias į prasmingą gyvenimą</i>“. Lektorius – sveikos gyvensenos treneris

Sveikatinimo veiklos sritis	Priemonės – įvykdytos veiklos aprašymas
	Alanas Dzeranovas. Susitikimo metu dalyviai ne tik išgirdo patarimų, kaip rasti kelią į prasmingą gyvenimą, bet ir atliko paprastus mankštos pratimus, žaidė intelektualius žaidimus, verčiančius praplėsti savo komforto ribas. ▪ Renginys „Kalėdiniai gongų garsai“. Užsiėmimą vedė gongo bei garso terapijos pradininkas Lietuvoje, įvairių garso terapijos programų autorius Raimundas Binkauskas. Garso terapija – puiki galimybė pasinerti į garsų jūrą, savo vidinį pasaulį. ▪ 2017 m. Prienų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biure buvo teikiamos sveikos gyvensenos konsultacijos. ▪ 2017 m. vyko konkursas „Sveikiausia įmonė / įstaiga 2017“. Konkurse dalyvavo 4 įstaigos (Prienų r. Skriaudžių pagrindinė mokykla, Prienų globos namai, VšĮ Prienų ligoninė ir Prienų lopšelis-darželis „Pasaka“). Visuomenės sveikatos biuro specialistai atvykę į įstaigą atliko kraujospūdžio matavimus bei kūno kompozicijos analizę, konsultavo sveikos gyvensenos klausimais. 2017 metų sveikiausia įstaiga tapo – Prienų r. Skriaudžių pagrindinė mokykla.
Sveika mityba ir nutukimo prevencija	2017 m. gegužės mėn. vyko paskaita „Sporto ir mitybos svarba gyvenime“ su Europos kultūrizmo čempionu, treneriu, knygų autoriumi Andriumi Pauliukevičiumi.
Fizinis aktyvumas	2017 m. gegužės mėn. vyko: ▪ Žygis-praktinė paskaita „Susipažinkime su šalia augančiais maistiniais ir vaistiniais augalais“, skirtą Judėjimo sveikatos labui dienai paminėti su žolininku Mariumi Lasinsku. Žolininkas papasakojo, kaip teisingai atpažinti, rinkti, džiovinti ir vartoti maistinius bei vaistinius augalus. Atkeliavus iki senojo Žvėrinčiaus ažuolo žygio dalyvių laukė Prienų šaulių paruošta košė ir arbata, taip pat visi norintys buvo kviečiami išbandyti sveikatos žinias dalyvaujant viktorinoje, teisingai atsakę į klausimus laimėjo visuomenės sveikatos biuro įsteigtus suvenyrus. ▪ Paskaita-praktinis užsiėmimas „Fizinio aktyvumo svarba gyvenime“. Lektorius Andrius Pauliukevičius. ▪ 2017 m. buvo vykdomi fizinio aktyvumo užsiėmimai. Užsiėmimai buvo skirti žmonėms, dirbantiems sėdimą darbą.

Sveikatinimo veiklos sritis	Priemonės – įvykdytos veiklos aprašymas
Aplinkos sveikata	2017 m. kovo mėn. buvo organizuotas konkursas „ <i>Vanduo – gyvybės ir sveikatos šaltinis</i> “.
Rūkymo, alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencija	2017 m. kovo mėn. vyko protų mūšis „<i>Būk protingas – būk blaivus</i>“. Komandoms buvo pateikiami įvairūs klausimai alkoholio žalos temomis. 2017 m. gegužės mėn. vyko akcija „<i>Obuolys vietoj cigaretės</i>“, kurios metu kvietėme Prienų r. gyventojus rūpintis savo sveikata ir vietoj cigaretės rinktis obuolį. Biuro specialistės aplankė Prienų miesto įstaigas ir įmones. Visi rūkantys asmenys galėjo pasimatuoti anglies monoksido kiekį plaučiuose, taip sužinodami, kiek rūkymas pakenkęs jų sveikatai. 2017 m. lapkričio mėn. vyko: ▪ Seminaras „<i>Interaktyvios žalingų įpročių prevencijos praktinės rekomendacijos mokytojo veikloje</i>“. Lektorius Artūras Šiukšta. ▪ Stalo teniso turnyras 1x1 „<i>Laikyk raketę vietoj cigaretės</i>“ (skirtas paminėti lapkričio 17 d. Tarptautinę nerūkymo dieną). Turnyro dalyviai bei renginio žiūrovai galėjo nemokamai pasitikrinti monoksido kiekį organizme, pasikonsultuoti sveikos gyvensenos klausimais, pasimatuoti arterinį kraujo spaudimą, atlikti kūno kompozicijos analizę, pasitikrinti savo sveikatos žinias dalyvaudami viktorinoje ir laimėti Biuro įsteigtus suvenyrus.
Tuberkuliozės profilaktika	2017 m. kovo mėn. vyko seminaras „ <i>Užkrečiamųjų ligų valdymo aktualijos</i> “. Seminaras buvo skirtas socialiniams darbuotojams ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistams.
Užkrečiamųjų ligų profilaktika ir asmens higiena	2017 m. kovo mėn. vyko paskaita „<i>Erkinio encefalito epidemiologinė situacija ir profilaktika</i>“. 2017 m. lapkričio mėn. vyko seminaras „<i>Suaugusiųjų imunoprofilaktikos aspektai</i>“. 2017 m. spalio-lapkričio mėn. vyko paskaitos-praktiniai užsiėmimai „<i>Užkrečiamųjų ligų profilaktika</i>“.

Sveikatinimo veiklos sritis	Priemonės – įvykdytos veiklos aprašymas
Kraujotakos sistemos ligų profilaktika	2017 m. rugsėjo mėn. vyko akcija „ <i>Sveika širdis – gyvenimo džiaugsmas</i> “. Akcijos metu buvo matuojamas arterinis kraujo spaudimas. Buvo atlikta kūno kompozicijos analizė. Teikiamos konsultacijos sveikos gyvensenos klausimais, visi norintys galėjo dalyvauti viktorinoje ir laimėti Biuro įsteigtus suvenyrus. Akcijos dalyviai buvo supažindinti su prevencinėmis priemonėmis, buvo dalinama informacinė medžiaga. 2017 m. buvo vykdyta <i>širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupės asmenų sveikatos stiprinimo programa</i> , kurioje dalyvavo 11 asmenų.
Traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencija	2017 m. kovo-gegužės mėn. buvo skaitomos paskaitos-praktiniai užsiėmimai „ <i>Pirmoji pagalba</i> “.
Onkologinių ligų profilaktika	2017 m. vasario mėn. vyko paskaita „ <i>Žmogaus papilomos virusas, jo sukeltos patologinės būklės ir prevencija</i> “. 2017 m. birželio ir spalio mėn. vyko <i>krūties vėžio prevencinės akcijos</i> .

Bendradarbiaujant su socialiniais partneriais visuomenės sveikatos stiprinimo paslaugos buvo teikiamos Prienų rajono gyvenvietėse, seniūnijose, bendruomenėse, Prienų rajono viešosiose įstaigose, įmonėse, organizacijose. Biure Prienų rajono gyventojams teikiamos konsultacijos ir rekomendacijos sveikatos stiprinimo ir sveikos gyvensenos klausimais.

2017 m. publikuota 755 straipsnių / informacinių pranešimų apie sveikatos išsaugojimą bei stiprinimą, visuomenės sveikatinimo renginius, kurie skelbti Biuro internetinėje svetainėje www.vsbprienai.lt, Biuro paskyroje socialiniame tinkle „Facebook“, Prienų ir Birštono krašto laikraštyje „Naujasis Gėlupis“.

2017 m. Biuras parengė ir išleido 10 vnt. pavadinimų informacinės padalomosios medžiagos. Vykdyta ir kitų leidėjų parengtos informacinės padalomosios medžiagos sklaida.

VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENA

Uždavinys - vykdyti Prienų rajono visuomenės sveikatos stebėseną, analizuoti ir vertinti gyventojų sveikatą bei jos pokyčius, gyvensenos įpročius ir jų poveikį sveikatai, aplinkai, planuoti ir įgyvendinti visuomenės sveikatos stiprinimo priemones.

Įgyvendinant Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ patvirtintų Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų 7 ir 8 punktus 2017 m. buvo renkami 2016 metų (pagal duomenų šaltinių teikiamą informaciją) Prienų savivaldybės visuomenės sveikatos būklę atspindintys rodikliai: gyventojų mirtingumas, gimstamumas, sergamumas neinfekcinėmis ir infekcinėmis ligomis, traumų skaičius ir pan. Dauguma sveikatos rodiklių buvo gauti iš centralizuotai teikiamų duomenų šaltinių: Lietuvos

statistikos departamento, Higienos instituto Sveikatos informacinio centro leidinių ir kompiuterinių duomenų bazių. Surinktas ir išanalizuotas 51 visuomenės sveikatos rodiklis. Parengta visuomenės sveikatos rodiklių stebėsenos ataskaita ir pateikta Prienų rajono savivaldybės administracijai.

2017 m. rugsėjo – balandžio mėnesiais Prienų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, bendradarbiaudamas su Alytaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Prienų r. skyriaus pareigūnais, atliko narkotikų ir psichoaktyvių medžiagų nustatymo tyrimą 12-oje Prienų r. sav. mokyklų.

Parengta Higienos instituto leidinio recenzija „Dažnio rodiklių skirtumo statistinio reikšmingumo vertinimas pagal pasikliautinusius intervalus“.

Pagal poreikį buvo vykdomas Visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių duomenų teikimas valstybės ir savivaldybių institucijoms, duomenų teikėjams, visuomenės informavimo priemonėms, bei kitiems suinteresuotiems asmenims.

Gripo sezono metu viešinama informacija sergamumo gripu ir ūminėmis viršutinių kvėpavimo takų ligomis.

2017 m. pagal Higienos instituto parengtą metodiką ir standartizuotus klausimynus buvo vykdytas vaikų gyvenimo tyrimas. Tyrimo metu buvo vertinama vaikų sveikata, sveikatos elgsena (fizinis aktyvumas ir pasyvus laisvalaikis, mitybos įpročiai ir burnos higiena), sveikatai rizikingas elgesys (tabako gaminių bei elektroninių cigarečių vartojimas, alkoholio ir narkotinių medžiagų vartojimas, atšvaitų naudojimas tamsiu paros metu, saugos diržų naudojimas automobilyje, patyčios). Vaikų gyvenimo tyrime dalyvavo 38633 mokiniai iš visos Lietuvos. Prienų r. savivaldybėje buvo apklausti 634 moksleiviai, iš jų 200 buvo 5 kl. mokiniai, 228 – 7 kl., 206 – 9 kl. Vaikų gyvenimo tyrimo duomenimis:

1. 88 proc. penktokų, 85 proc. septintokų ir 79 proc. devintokų savo sveikatą vertina puikiai arba labai gerai. Net 85 proc. Prienų r. mokinių jaučiasi labai laimingi arba pakankamai laimingi galvodami apie savo dabartinį gyvenimą.
2. Tik maža dalis Prienų r. moksleivių kasdien sportuoja 60 min. ir daugiau. 5 – tų ir 7 – tų kl. Moksleiviai, lyginat su šalies vidurkiu, mažiau praleidžia laiko žiūrint televizorių bei žaidžiant kompiuterinius žaidimus.
3. Mažiau nei pusė moksleivių valgo pusryčius, bent kartą per dieną valgo vaisius, bent kartą per dieną valgo daržoves. Beveik pusė respondentų (49 proc.) dantis valosi su dantų šepetuku ir pasta kasdien. Daugiausia dantis valosi 9 - tų, o mažiausiai – 7 - tų klasių mokiniai.
4. Tabako gaminių, elektroninių cigarečių, alkoholio bei narkotikų vartojimas labai paplitęs tarp Prienų r. moksleivių. Šie visi rizikingo elgesio rezultatai lenkia Lietuvos vidurkį.
5. Beveik kas antras (49 proc.) 5 - tos kl. mokinys visada tamsiu paros metu nešioja atšvaitus, tačiau didėjant vaikų amžiui, mažėjo moksleivių nešiojančių atšvaitus procentas (7 kl. - 21 proc., 9 kl. – 18 proc.).

6. Patyčių paplitimas tarp Prienų r. 5, ir 7 kl. mokinių atitinka šalies vidurkį.

Informaciniai pranešimai ir straipsniai apie Prienų rajono savivaldybės gyventojų sveikatą buvo teikiami savivaldybės administracijai, mokykloms, žiniasklaidai, visuomenei Biuro tinklalapyje ir kituose informaciniuose šaltiniuose. 2017 m. buvo pateikta 15 informacinių pranešimų ir straipsnių šiomis temomis: sergamumas ir mirtingumas širdies kraujagyslių ligomis, onkologinėmis ligomis, sergamumas tuberkulioze, Prienų r. sav. gyventojų mirtingumo struktūra, sergamumas gimdos kaklelio vėžiu, sergamumas gripu ir ŪVKTI, Prienų rajono visuomenės sveikatos rodikliai, alkoholio vartojimo statistika, narkotinių medžiagų vartojimas ir kt. Paruošta Prienų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos santrauka. Atlikta mokinių gyvenimo tyrimo statistinė duomenų analizė ir paruošta ataskaita.

Visi atlikti tyrimai ir analizės, kurių duomenys panaudoti veiklų vertinimui ir planavimui, sprendimams priimti, visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaita ir kitos visuomenės sveikatos rodiklių ataskaitos, bei kita su jais susijusi aktuali informacija pateikta interneto svetainėje www.vsbprienai.lt.

BIURO VADOVO KOMPETENCIJOS

Uždavinys - koordinuoti ir stiprinti visuomenės sveikatos priežiūrą, gerinant visuomenės sveikatos paslaugų kokybę, tobulinant įstaigos veiklos organizavimą ir kontrolę.

Biuro vadovo funkcijos buvo vykdomos atsižvelgiant į 2017 m. veiklos programą. 2017 m. buvo kryptingai organizuojama Biuro veikla, kontroliuojamos specialistams pavestos užduotys, įgyvendinant metinį biuro veiklos planą.

Siekiant kokybiškesnio įstaigos uždavinių įgyvendinimo, vyko Biuro darbuotojų susirinkimai, kuriuose buvo aptariamas Biuro administracijos ir visuomenės sveikatos specialistų veiklos organizavimo ir koordinavimo gerinimas. Vieną kartą per mėnesį buvo organizuojami susirinkimai su ugdymo įstaigose sveikatos priežiūrą vykdančiais visuomenės sveikatos priežiūros specialistais. Šių susirinkimų tikslas – suteikti ir aptarti aktualią informaciją apie sveikatos priežiūros vykdymą ugdymo įstaigose. Susirinkimų metu buvo pristatinėjami nauji teisės aktai, susiję su mokyklose vykdoma sveikatos priežiūros veikla, buvo analizuojami veiklos planai ir jų vykdymas, taip pat buvo atsižvelgiama į darbuotojų poreikius, interesus, pasiūlymus, pristatomos naujos metodinės priemonės, informacija apie organizuojamus kvalifikacijos kėlimo seminarus.

Buvo koordinuojamos ir teisės aktų nustatyta tvarka organizuojamos mokamos paslaugos (privalomieji mokymai) - alkoholio ir narkotikų žalos žmogaus organizmui, higienos įgūdžių, pirmosios pagalbos. 2017 m. buvo atnaujinti privalomųjų mokymų planai.

2017 m. buvo aktyviai rūpinamasi darbuotojų kvalifikacijos kėlimu. Mokymuose dalyvavo visuomenės sveikatos stiprinimo, visuomenės sveikatos stebėsenos specialistai, vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros specialistė, visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, vykduontys mokinių sveikatos priežiūrą ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigose, Biuro vadovas ir Biuro buhalteris.

Atstovauta Prienų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro interesams įvairiose įstaigose ir organizacijose sprendžiant klausimus, susijusius su sveikatos priežiūros organizavimo ugdymo įstaigose, Biuro finansavimo, Prienų rajono gyventojų sveikatinimo renginių organizavimo klausimais.

Atsižvelgiant į tai, kad visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos iš dalies yra įvairių įstaigų ir organizacijų veiklos dalis, siekiama plėtoti bendradarbiavimą sveikos gyvensenos mokymo ir ugdymo veikloje. Biuras iš viso yra pasirašęs 43 bendradarbiavimo sutartis, kurios yra pagrindas organizuojant akcijas, paskaitas, renginius ir kitas veiklas. Bendradarbiavimas vyko įgyvendinant įvairius projektus, keičiantis patirtimi ir gebėjimais. Siekiant užtikrinti visuomenės sveikatos priežiūros specialistų aukštą sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ugdymo įstaigose, buvo vykdomas aktyvus bendravimas ir bendradarbiavimas su Prienų rajono ugdymo įstaigų vadovais.

Biuro vadovas nuosekliai dalyvavo renginių organizavime, veiklos planavime bei įgyvendinimo procesuose siekiant įgyvendinti biuro veiklos tikslus. Nuolatos buvo ieškoma geriausių formų ir būdų administravimo funkcijoms tobulinti bei pažangesnių darbuotojų motyvacijos metodų.

Atsiskaitymas už veiklos vykdymą.

Detalios ataskaitos apie suteiktas visuomenės sveikatos stiprinimo paslaugas:

1. Kasmet teikiamos Sveikatos apsaugos ministerijai - 2017 m. valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo vertinimo kriterijų ataskaita.
2. Kas pusę metų Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centrui - Sveikatos ugdymo ir mokymo 2017 m. ataskaita forma Nr. 41-1-SVEIKATA.
3. Prienų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2016 m. ataskaita.

VISUOMENĖS IR VYKDanČIŲJŲ INSTITUCIJŲ INFORMAVIMAS VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS KLAUSIMAIS

Biuro veikla buvo viešinama pasitelkus vietinės žiniasklaidos priemones, Biuro internetiniame tinklalapyje <http://www.vsbprienai.lt>, biuro paskyroje socialiniame tinkle „Facebook“ www.facebook.lt, Prienų rajono savivaldybės tinklalapyje www.prienai.lt, Sveikatos apsaugos ministerijos tinklalapyje www.sam.lt, Lietuvos visuomenės sveikatos biurų asociacijos tinklalapyje <http://www.svsba.lt>, Prienų rajono ugdymo įstaigų internetiniuose tinklalapiuose, Prienų kabelinės televizijos „Eteris TV“ laidose ir kt.

2017 m. publikuoti 755 straipsniai / informaciniai pranešimai apie sveikatos išsaugojimą bei stiprinimą, visuomenės sveikatinimo renginius, kurie skelbti Biuro internetinėje svetainėje www.vsbprienai.lt, Biuro paskyroje socialiniame tinkle „Facebook“, Prienų ir Birštono krašto laikraštyje „Naujasis Gėlupis“. Kai kurie iš jų publikuoti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, Lietuvos visuomenės sveikatos biurų asociacijos tinklalapiuose. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistės, vykdančios mokinių sveikatos priežiūrą Prienų rajono ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigose publikavo 127 straipsnius/informacinius pranešimus visuomenės sveikatos ir vaikų sveikatos stiprinimo ir išsaugojimo klausimais Biuro internetinėje svetainėje www.vsbprienai.lt, Biuro paskyroje socialiniame tinkle „Facebook“, Prienų rajono ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigų internetinėse svetainėse.

Bendradarbiaujant su kitomis įstaigomis, 2017 m. Biuro internetinėje svetainėje publikuoti kitų įstaigų parengti straipsniai arba informaciniai pranešimai apie sveikatos išsaugojimą bei stiprinimą, visuomenės sveikatinimo renginius.

2017 m. Biuras parengė ir išleido 10 vnt. pavadinimų informacinės padalomosios medžiagos. Esant galimybėms, vykdyta kitų leidėjų parengtos informacinės padalomosios medžiagos sklaida.

2017 m. bendradarbiaujant su Prienų ir Birštono krašto laikraščiu „Naujasis Gėlupis“ Biuras kiekvieno mėnesio pirmąjį šeštadienį publikuodavo priedą „Sveikata“, kuriam informaciją paruošdavo Biuras. Laikraščio „Naujasis Gėlupis“ priede „Sveikata“ publikuojami straipsniai, informacija apie biuro veiklas, renginius, akcijos pagal PSO minėtinas dienas, PSO rekomendacijos įvairiomis sveikatos stiprinimo ir išsaugojimo temomis.

Biuro darbuotojai taip pat teikė informaciją Prienų kabelinei televizijai („Eteris TV“) visuomenės sveikatinimo temomis.

PROBLEMOS, SUSIJUSIOS SU ĮSTAIGOS VEIKLA IR SIŪLOMI SPRENDIMO BŪDAI

Tinkamų darbo sąlygų užtikrinimas specialistams dirbantiems Prienų rajono ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigose.

Iš trylikos Prienų rajono ugdymo įstaigų tik keturiose yra įrengti sveikatos kabinetai, kurie atitinka Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro rekomendacijas (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016-07-21 įsakymas Nr. V-966/V-672 „Dėl visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo mokykloje tvarkos aprašo patvirtinimo“). Kitose ugdymo įstaigose specialistai dirba kartu su kitu darbuotoju (soc. pedagogu ar kt.) arba turi tik darbo stalą mokytojų kambaryje, bibliotekoje arba kitose patalpose, kur nėra tinkamai įrengtų patalpų sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti.

Siūlomi sprendimai - numatyti atskiras patalpas visuomenės sveikatos priežiūros specialistams vykdant ugdymo patalpų rekonstrukcijas, kurių po remonto privalomomis darbo priemonėmis aprūpintų Biuras iš valstybės biudžeto skirtų dotacijų mokinių sveikatos priežiūrai.

LAUKIAMIE REZULTATAI

Prienų rajono ugdymo įstaigose nuolat bus vykdoma koordinuota sveikatą stiprinanti veikla, į kurią bus įtraukiami ne tik vaikai ir mokiniai, tėvai bet ir Prienų rajono ugdymo įstaigų darbuotojai. Bus organizuojami užsiėmimai įvairiomis sveikatą stiprinančiomis temomis, didės ugdymo įstaigų bendruomenių susidomėjimas sveikatos išsaugojimo galimybėmis.

Bus organizuojami sveikatos stiprinimo renginiai Prienų rajono gyventojams, didės gyventojų sveikatos raštingumas sveikos gyvensenos klausimais, gyventojai daugiau sužinos apie lėtinių neinfekcinių ir užkrečiamų ligų profilaktiką. Didės visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumas gyventojams organizuojant akcijas, mokymus, praktinius užsiėmimus ir kitus renginius bendruomenėse.

Bus sistemingai renkami ir analizuojami visuomenės sveikatos stebėsenos duomenys apie gyventojų sveikatos būklę, demografinę situaciją, gyvensenos įpročius, aplinkos veiksnius. pagal Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014-12-19 įsakymą „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo nr. V-488 „Dėl bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“. Bus įvertinama mokinių sveikata bei jos pokyčiai. Remiantis stebėsenos duomenimis bus planuojamos ateinančių metų sveikatos stiprinimo kryptys.

Pagerėjęs sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas ir geresnė visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybė turės įtakos gyventojų sveikatos rodiklių gerėjimui.

Artimiausios veiklos perspektyvos priklauso nuo valstybės ir vietos politikos visuomenės sveikatos priežiūros srityje, gyventojų sveikatos rodiklių ir turimų finansinių bei žmogiškųjų išteklių. Atsižvelgiant į Prienų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2016 m. ataskaitos rodiklius bus numatomos prioritetingos veiklos sritys ir į jas bus kreipiamas didžiausias dėmesys vykdant sveikatinimo veiklas.